

demos

Jaargang 24
Sept./Okt. 2008

ISSN 0169-1473

Een uitgave van het
Nederlands
Interdisciplinair
Demografisch
Instituut

Bulletin
over
Bevolking
en
Samenleving

NIDI

inhoud

1	Integratie tweede generatie in Nederland
2	Kansen in het onderwijs
2	Startkwalificatie via bedrijven
5	Een betere baan dan je ouders
7	Mokumer én Moslim
10	Vriendschap en vijandigheid
12	Partners
14	Tweede generatie yuppen en kansarmen
14	Actieve betrokken burgers
15	Meer immigratie dan emigratie; Omvang tweede generatie Turken en Marokkanen; Migratie ouders

Foto: Marcel Minnée

THEMANUMMER

Integratie tweede generatie in Nederland

TIES-project onderzoekt positie en denkbeelden
van kinderen van immigranten

LIESBETH HEERING

Hoe denken Turkse en Marokkaanse jongeren die in Nederland zijn geboren over hun situatie? En wat zijn de cijfers? Hun ouders kwamen als gastarbeiders naar Nederland, waren laag opgeleid en hebben grote moeite om een positie te behouden of te verwerven op de arbeidsmarkt. Gaat het met hun kinderen die de Nederlandse taal van jongs af aan leren en hier naar school zijn geweest beter en voelen zij zich thuis in Nederland? Deze vragen staan centraal in het onderzoek naar de tweede generatie. De tweede generatie is geboren in Nederland, het land waarin hun ouders zich vestigen als immigranten.

De Nederlandse tweede generatie van Turkse en Marokkaanse afkomst is volwassen aan het worden en een groeiende groep heeft inmiddels de overstap van het onderwijs naar de arbeidsmarkt gemaakt. Dit betekent dat voor het eerst de balans kan worden opgemaakt van de positie die deze tweede generatie inneemt in de Nederlandse samenleving. Ter gelegenheid van het uitkomen van de eerste publicatie van het TIES-project (afkorting van 'The Integration of the European Second Generation') in oktober bij de Amsterdam University Press (AUP) brengt Demos een themanummer uit met zes artikelen die zijn gebaseerd op dit (Engelstalige) boek.

Het TIES-project is een internationaal vergelijkend onderzoeksproject dat zich richt op de nakomelingen van immigranten uit Turkije, Marokko en voormalig Joegoslavië. Het Instituut voor Migratie en Etnische Studies (IMES), verbonden aan de Universiteit van Amsterdam, is algemeen coördinator van het project. Het NIDI is verantwoordelijk voor de coördinatie van de internationale survey. Het project wordt uitgevoerd in 15 Europese steden: Parijs en Staatsburg in Frankrijk, Berlijn en Frankfurt in Duitsland, Madrid en Barcelona in Spanje, Wenen en Linz in Oostenrijk, Amsterdam en Rotterdam in Nederland, Brussel en Antwerpen in België, Zürich en Basel in Zwitserland en Stockholm in Zweden. Het doel is om in elke stad interviews af te nemen onder twee allochtone groepen en een vergelijkingsgroep van autochtonen. De beoogde steekproefomvang voor elke groep is 250 respondenten in de leeftijd van 18 tot en met 35 jaar. Het onderzoek in Nederland is uitgevoerd in 2006 en 2007 in Amsterdam en Rotterdam onder respondenten met

Maurice Crul and Liesbeth Heering (eds.) (2008), *The position of the Turkish and Moroccan second generation in Amsterdam and Rotterdam, the TIES study in the Netherlands*. IMISCOE Research. Amsterdam University Press, 189 pp. ISBN 978 90 8964 0611.

Zie: www.tiesproject.eu.

in Turkije en Marokko geboren ouders en onder een vergelijkingsgroep van autochtone respondenten met in Nederland geboren ouders. De wijze waarop dit onderzoek in Nederland is opgezet en uitgevoerd wordt op pag. 4 in een kadertekst beschreven. Voor de leeftijdssamenstelling van de onderzochte groepen zie de kadertekst op pag. 16.

Het TIES-onderzoek behandelt een verscheidenheid aan onderwerpen met als doel de situatie en denkbeelden van en over deze groepen in beeld te brengen. Daarbij zijn aspecten van structurele integratie, zoals de toegang tot en deelname aan het onderwijs en de arbeidsmarkt van cruciaal belang. Daarnaast richten het

onderzoek en dit nummer zich op onderwerpen die van belang zijn voor de sociale integratie, zoals religie en identiteit, sociale relaties en discriminatie, en partnerkeuze en gezinsvorming.

Drs. E.L. Heering, NIDI; e-mail: heering@nidi.nl

Alle figuren (behalve pag. 16) en tabellen in dit nummer zijn gebaseerd op gegevens van de Nederlandse TIES-survey uit 2007.